هەڵبژاردن لەسەرچیە و دەبێ چی بکرێ؟.. ئاسۆ کمال

لە هەڵبژاردنی ئێستادا لە کوردستان هەر کام لە یەکێتی و پارتی دروشمی "گۆڕینی دەسەڵات و پاراستنی هەرێم"یان دژ بەیەک بەرزکردۆتەوە تا بتوانن دەنگدەران بەکاربێنن بۆ بەدەستهێنانی کورسی زیاتر لە پەرلەمانی داهاتودا. بەڵام لە ڕاستیدا کورسیەکانی پەرلەمان هەرچۆنێک ڕێکی بخەنەوە ئەم کەشتیەی دەسەڵاتی تێکشکاوی سیاسی و ئابوری هەرێمیان بەرەو پێشەوە پێ ئاراستە ناکرێ. لەو کاتەوە کە "کاپتن ئەمریکا" دەستی بەرداوە لەم ئەزمونی "فیدراڵی"یەی یەکێتی و پارتی، ئیتر ئەم کەشتیەی دەسەڵاتیان کەوتۆتە گێژاوێکەوە کە بە هیچ شێوەیەک خۆی ناگرێتەوە. ئێستا لەلایەک ئێران زۆنی سەوزی یەکێتی بە بارمتە گرتوە بۆ خزمەتکردن بە ئامانجەکانی لە عێراقدا ولە قەفەزکردنی حزبە ئۆپۆزسیۆنە کوردەکان و تورکیاش لەسەرەوە زۆنی زەردی پارتی، وەک حەوشەی پشتەوەی ئۆپەراسیۆنەکان و چاڵە نەوتی هەرزان لێکردوە، کە ئارەزوی خۆی تەرا تێنی تێدا دەکا.

لە ساڵی ١٩٩٨ کاتێک تاڵەبانی سەرمەست بوو بەو ڕێکەوتنە ستراتیژیەی ئەمریکا بۆیانی ڕیکخستبوو و بەرەو ڕوو لە کۆڕێکی لەندەندا بە "جەلال تاڵەبانی "م وت" ئێوە وپارتی، هەرکات ئومێدی ئەمریکاتان نەمێنێ، بێ ئومێدانە دەست دەکەنەوە بە شەڕی ناوخۆ و جگە لەمە ستراتیژێکتان بۆ کوردستان نیە.".

دۆڕاندنی کەرکوک و نەوتەکەی و شکستی حکومەتی هەرێم لە دادگای پاریس لە کەیسی فرۆشتنی نەوتی هەرێم و ڕێگرتن لە فرۆشتنی گازی هەرێم، دادگای فیدراڵی عێراقی خستۆتە جێگای ڕێکەوتنی ستراتیژی زێڕینی یەکێتی و پارتی، وە تەنانەت نەمانی دابەشکردنی داهاتی نەوت ب□ □ی□ژ□ی ٤٣٪ بۆ یەکێتی و ٥٧٪ پارتی وەک پیشوو. ئەمە باڵانسی هێزی لەنێوان یەکێتی و پارتیدا تێک داوە. پارتی دەیەوێ باڵادەستی خۆی بپارێزی لە کۆنترۆڵی داهات بەپێی زۆنەکان و یەکێتیش داوای یەکسانی بونی بەشی زۆنی سەوز لەگەڵ زەردا دەکا.

ئەمە ناوەرۆکی دروشمی ""گۆڕینی دەسەڵات و پاراستنی هەرێم" یەکێتی و پارتیە. ئەمە شەڕی دابەشکردنەوەی داهاتی نەوتە و ئەمە هەموو ماستەرپلان و بەرنامەی ئەم دوو حزبەیە بۆ ئەم هەڵبژاردنە و هیچی تر.

کورسیەکانی پەرلەمان تەنیا ئامڕازێکی تری شەڕی ئەم دوو حزبەیە بۆ

یەکلاکردنەوەی ئەم ناهاوسەنگییەی نێوان دەسەڵاتی ئابوری و سیاسیان.
هیچ کام لەم دوو حزبە هیچ ستراتیژیەکی دەربازکردنی کوردستانیان لەم تەنگەژەیە ئابوری و سیاسی و ئیدارییە نییە. هەڵبژاردنیش سەبارەت بەم ڕێگاچارە جیاوازانە نییە. ئەولەویەت بۆ ئەم دوو حزبە سەرمایەدارە پاراستنی داهات و دەسەڵاتی میلیشیاکانیانە و هەڵبژاردن و هەر سیاسەتێکی تر لە خزمەت ئەم ئامانجە سەرەکییەیاندایە، نەک هیچ بانگەشەیەکی فریوکارانەی گۆڕانکاری و باش بژێوی خەڵک و پاراستنی هەرێمی کوردستان.
هەر دوو لا دوای هەڵبژاردن درێژە بە هەمان سیاسەت و کار دەدەن کە دەتوانێ بالانسی هێزیان بەرامبەر بە یەکتر بگۆڕێ. جا یەکێتی لەگەڵ ئێران و حکومەتی شیعەدا بە فشار خستنە سەر پارتی کارتی کورسییەکانی پەرلەمانی بەکار دەهێنێ و ڕێگا نادەن پارتی نەوت و گاز بفرۆشێ و پارتیش لەگەڵ تورکیا و لایەنەکانی تری حکومەتی عێراقدا یەکێتی لە قەیرانی موچە و بودجەدا دەهێڵێتەوە و چاوەڕێی هەر فرسەتێک لە عێراق و ناوچەکدا دەکا بۆ شکست پێدانی یەکێتی و ئیدارەکەی. ئەمانە ناکۆکی دوو هێزە کە بەرژەوەندی هاوبەشیان لە هێشتنەوەی دەسەڵاتی حکومەتی هەرێمدا هەیە وەک سەرچاوەی هاوبەشی داهات و دەسەڵاتی میلیشیاییان و بەم ناکۆکیانەشیانەوە درێژە بە دەسەڵاتە هاوبەشەکەیان دەدەن.
ئەم دوو حزبە ئەگەر ژمارەی کورسییەکانیان بگۆڕێت هیچ لەم داهاتانەی نەوت ناڕژێننە گیرفانی خەڵکەوە و تەنها گۆڕانی ژمارەی دۆلاری دابەشکردنەوەی پارەی نەوت و خاڵە سنورییەکان دا دەبێ لە حسابی بانکی یان ژێرزەمینی بنەماڵەی بارزانی و تاڵەبانی و کۆسرەت و شێخ جەعفەر و کۆمپانیای کار و شەریکەکانی تریاندا. شەڕ و ناڕەزایەتی خەڵکی کرێکار و فەرمانبەر دژی دەسەڵات بەهۆی نەدانی موچە و خانەنشینی و دزینی بەناوی پاشەکەوتەوە و نەبوونی خزمەتگوزارییەکان وەک خۆی درێژەی دەبێ. ئەم شەڕە لەسەر دزینی ئەم داهاتەیە، نەک لەسەر دابەشکردنی دادپەروەرانەی. چۆن دەکرێ لە شەڕەی دزەکاندا چاوەڕێی شکستێکی زیاتر لە "دابەشکردنی دادپەروەرانەیان" لە نێو خۆیاندا بکرێ؟
لە کوردستان دەسەڵات لە سەروو پەرلەمان و هەڵبژاردنەوەیە و هەر کات ئەم دوو دەسەڵاتەی یەکێتی و پارتی بیانەوێ ئەوا دەرگاکەی دادەخەن و لە هەڵێکی بەشی بە دەسەڵات هیچی لێ ناهێڵنەوە.
چینە هەژارەکانی کوردستان دژ بە تەمەنی ٣٠ ساڵەی ئەم دەسەڵاتە گەندەڵە و میلیشیایە خەباتیان کردوە و لە هەڵبژاردنەکانیشدا ڕێژەی بەشداریکردن و دەنگدانیان جاربەجار کەمتر بوە. ڕاستە ئەم بایکۆتکردنەی خەڵک بەشێک لەو ناڕەزایەتییەی خەڵکی هەژاری کوردستان

دژ بەم دەسەڵاتە نمایش دەکا. بەڵام لە ئێستادا کە دەبینین بەشێکی ئەم خەڵکە نارازیە کەوتونەتە دوای بانگەشەی یەکێتی و پارتی لەم هەڵبژاردنەدا، ئاکامی نەبونی ڕیز و هێزی سەربەخۆ و ناڕێکخراوی ئەم خەڵکەیە کە نەیانتوانیوە تا ئێستا لە ڕێگەی خۆپیشاندان و مانگرتن و بایکۆتەوە ئەم دەسەڵاتە بگۆڕن.
دەنگدان لە هەڵبژاردنی پەرلەمان وحکومەت لە کوردستاندا ، مافێکی بەرتەسکە، کە تەنیا دەتوانرێ کورسیەک بۆ قسەکردن لە پەرلەمان پێ بەدەست بهێنرێ، نەک گۆڕینی ئەم دەسەڵاتە. کاتێکیش خەڵکی کرێکار و فەرمانبەر و هەژار دەتوانێ سوود لەم مافی دەنگدانە وەرگرێت کە خۆی لیست و حزب و کەسایەتی سەربەخۆی هەبێ. لە ئێستادا جێگەی ئەم بەدیلە چەپ و یەکسانیخوازە لە کوردستاندا خاڵیە و ئەمەش وا دەکا کە هێز و دەنگی نارازی خەڵکێک کە دەنگ نادەن ئەمڕۆ بە کاریگەر و پەرژوبڵاو بێت لە مەیدانی سیاسیدا.
بێ گومان خەڵکی هەژار و کەم دەرامەت بە دەنگدان بە یەکێتی و پارتی و ئۆپۆزسیۆنی بورژوازی ئیسلامی و نەوەی نوێ و گۆڕان و بەرەی گەل، نەک مافی دەنگدانی خۆی ناتوانێ بکاتە کارتی فشار بەسەر ئەم هێزانەوە، بەڵکو وەک پێشتر خەڵک تاقیان کردۆتەوە تەنیا شەرعیەت دەداتەوە بەم دەسەڵات و حزبە سەرمایەدارانە و هەژارتربونی زیاتری خۆی.
هەربۆیە هەرچەند دەنگ نەدان بەم حزبانە دروستە لە ئێستادا، بەڵام ئەمە ڕێگاچارەی گۆڕینی ئەم دەسەڵاتەی سەرمایەداری نیە لە کوردستان و دەبێ خەڵکی نارازی دەرس لەم لاوازیە سیاسیەی خۆیان وەرگرن و لە هەڵبژاردن یان هەر فرسەتێکی سیاسی و ڕوداوێکی سیاسیدا بتوانن وەک هێز و ڕێکخراوی سەربەخۆ دەوریان هەبێ. هەرچەن لە وڵاتانی ئەمریکای لاتیندا هێزی چەپ و ڕیکخراوە کرێکاریەکان سەرەڕای بونی مافیا و گەندەڵی و دەسەڵاتی سەربازی بەرەی خەڵکی چەوساوەش دەتوانێ دەنگ و ڕەنگی هەبێ و وەک هەنگاوێک لە پرسەی خەبات و شۆڕش بۆ ڕزگای لەدەست سیستمی سەرمایەداری و پەرلەمان و حکومەتی بورژوازی ڕیزەکانی خەباتی خۆیانی پێ بەهێز و ئامادە بکەن.

ئاسۆ کمال
١٦ ئۆکتۆبەری ٢٠٢٤